Lietas Nr. C28293211
Lietas arhīva Nr. C-0565-13/10

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa:

tiesnese G.Viļumsone

ar sekretāru Valsts amatpersona,

piedaloties prasītājas akciju sabiedrības ,,PrivatBank" pārstāvei /pers. A/, izskatot atklātā tiesas sēdē 2013.gada 19.septembrī civillietu akciju sabiedrības ,,PrivatBank", reģ.Nr. /reģistrācijas numurs/, prasībā pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, par parāda, līgumsoda, likumisko procentu piedziņu, par tiesībām saņemt likumiskos procentus,

Aprakstošā daļa

akciju sabiedrība ,,PrivatBank" iesniegusi tiesā prasību pret /pers. B/ par parāda, līgumsoda, likumisko procentu piedziņu, par tiesībām saņemt likumiskos procentus.

Prasības pamatojums norādīts šādi:

- 2008.gada 17.jūnijā starp akciju sabiedrību ,,PrivatBank" un /pers. B/ tika noslēgts aizdevuma līgums Nr.HK-D1826/06, un ķīlas (hipotēkas) līgums Nr.HK-D1826/06. Prasījumi, kas izriet no iepriekš minētajiem līgumiem bija nodrošināti ar publisku hipotēku, kas ierakstīta Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodaļas nodalījumā Nr./numurs/ uz atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu /NI nosaukums A/ ielā 40-49, Rīgā, kadastra numurs /numurs A/. Atbildētāja savas saistības ir pildījusi nepienācīgi, un prasītājs Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā iesniedza pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu. 2010.gada 26.februārī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa pieņēma lēmumu lietā Nr.3-12/1306/10, ar kuru nolēma pieteikumu apmierināt un nodot bezstrīdus piespiedu izpildīšanai saistību Ls 26 787,10 apmērā, kas sastāv no pamatparāda Ls 25 010,02, līgumsoda Ls 899,95, procentiem par aizdevuma lietošanu Ls 877,13, nolemts piedzīt no atbildētājas valsts nodevu Ls 200 un noteikt prasītājam tiesības līdz lēmuma pilnīgai izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6% gadā no parāda pamatsummas.

2010.gada 16.augustā notika izsole, kurā nekustamais īpašums /NI nosaukums A/ ielā 40-49, Rīgā, tika pārdots par Ls 10 110. No tiesu izpildītāja prasītājs saņēma Ls 8343,69. No ķīlas priekšmeta realizācijas saņemtie naudas līdzekļi tika ieskaitīti sekojoši- Ls 7490,19 pamatsummas samaksai, Ls 651,50 procentu samaksai, Ls 200 tiesāšanās izdevumiem, Ls 2 sprieduma izpildes izdevumiem. Prasītājs saņemto naudas summu par nekustamā īpašuma pārdošanu izsolē novirzīja atbildētājas aizdevuma līguma saistību daļējai dzēšanai, bet saņemtā naudas summa nebija pietiekama. Prasītājs 2011.gada 4.janvārī nosūtīja pretenziju Nr.20-10/99 par aizdevuma un galvojuma līguma saistību izpildi, norādot, ka pretenzijā minētā summa jānomaksā līdz 2011.gada 19.janvārim, taču atbildētāja maksājumus neveica. Prasītājs aprēķinājis nokavējuma procentus par laiku no pretenzijas par zaudējumu atlīdzību beigu datuma līdz prasības sagatavošanas datumam, aprēķinot nokavējuma procentus, piemērojis likumisko procentu likmi 6% gadā, pēc tam precizējis prasību.

Prasības pamatojumam norādīts Civillikuma 1587.pants; 1716. pants; 1717.pants; 1720.pants; 1722.pants; 1753.pants; 1756.pants; 1759.pants; 1765.pants; 1793.pants; 1828.pants; 1843.pants; 1935.pants.

Prasībā pēc tās precizēšanas lūgts:

- piedzīt no atbildētājas prasītāja labā parādu izsniegto un neatmaksāto aizdevuma summu Ls 17 519,83,

-procentus par aizdevuma lietošanu par laiku no 2009.gada 11.jūnija līdz 2009.gada 28.decembrim Ls 232,66;

- līgumsodu 1% dienā no kavējuma summas par katru kavējuma dienu no 2009.gada 11.jūnija līdz 2009.gada 28.decembrim- Ls 910,10;

-likumiskos procentus no 2009.gada 29.decembra līdz līguma laušanai 2013.gada 27.jūnijam Ls 4038,07;

- tiesāšanās izdevumus par valsts nodevas samaksu Ls 510,70 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 3,30, par sludinājuma ievietošanu Ls11.

- apstiprināt prasītāja tiesības saņemt likumiskos kavējuma procentus 6% gadā no neapmaksātās pamatparāda summas par laiku no lietas izskatīšanas dienas līdz sprieduma izpildei.

Tiesas sēdē prasītājas akciju sabiedrības ,,PrivatBank" pārstāve /pers. A/ prasību uzturēja pilnā apmērā prasības pieteikuma precizējumā norādītajā redakcijā ar prasības pieteikumā un tā precizējumos norādīto pamatojumu.

Tiesā nav saņemti atbildētājas paskaidrojumi vai iebildumi pret prasību. /pers. C/ uz tiesas sēdi nebija ieradusies, par lietas izskatīšanas laiku un vietu viņai paziņots savlaicīgi, saskaņā ar Civilprocesa likuma 56.panta pirmās daļas un 59.panta pirmās daļas prasībām, nosūtot pavēsti ierakstītā sūtījumā. Uz aicinājumu laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" atbildētāja nebija atsaukusies. Par neierašanās iemesliem atbildētāja tiesu nebija informējusi, nebija lūgusi atlikt lietas izskatīšanu. Attaisnojošus iemeslus par neierašanos uz tiesas sēdi atbildētāja lietā nebija iesniegusi. Līdz ar to atzīts par iespējamu izskatīt lietu bez atbildētājas piedalīšanās tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Pārbaudot un izvērtējot prasības pieteikumu un rakstveida pierādījumus, prasība daļā par pamatparāda piedziņu un tiesībām saņemt likumiskos procentus - atzīstama par pamatotu un apmierināma, daļā par likumisko procentu piedziņu - atzīstama par pamatotu un apmierināma daļēji, daļā par līgumsoda piedziņu – atzīstama par nepamatotu un noraidāma.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība. Civilprocesa likuma 96.panta piektā daļa nosaka, ka pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

2008.gada 17.jūnijā starp akciju sabiedrību ,,PrivatBank" un /pers. B/ tika noslēgts aizdevuma līgums Nr.HK-D1826/06, un ķīlas (hipotēkas) līgums Nr.HK-D1826/06. Prasījumi, kas izriet no iepriekš minētajiem līgumiem bija nodrošināti ar publisku hipotēku, kas ierakstīta Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodaļas nodalījumā Nr./numurs/ uz atbildētājai piederošo nekustamo īpašumu /NI nosaukums A/ ielā 40-49, Rīgā, kadastra numurs /numurs A/. Atbildētāja savas saistības ir pildījusi nepienācīgi, un prasītājs Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā iesniedza pieteikumu par saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšanu. Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2010.gada 26.februārī pieņēma lēmumu lietā Nr.3-12/1306/10, ar kuru nolēma pieteikumu apmierināt un nodot bezstrīdus piespiedu izpildīšanai saistību Ls 26 787,10 apmērā, kas sastāv no pamatparāda Ls 25 010,02, līgumsoda Ls 899,95, procentiem par aizdevuma lietošanu Ls 877,13, nolemts piedzīt no atbildētājas valsts nodevu /adrese/ un noteikt prasītājam tiesības līdz lēmuma pilnīgai izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6% gadā no parāda pamatsummas.

2010.gada 16.augustā notika izsole, kurā nekustamais īpašums /NI nosaukums A/ ielā 40-49, Rīgā, tika pārdots par Ls 10 110.

2008.gada 17.jūnijā noslēgtā aizdevuma līguma Nr.HK-D1826/06 aizdevuma summas EUR 35 000 jeb Ls 24 598,14 un blakus prasījumu EUR 70 000 apmērā nodrošināšanai. 2008.gada 17.jūnijā noslēgtais ķīlas (hipotēkas) līgums Nr.HK-D1826/06 paredz, ka nodrošināmais prasījums ir EUR 70 000 jeb Ls 49 196,28, tajā skaitā minētā aizdevuma pamatsumma EUR 56 300 jeb Ls 39 567,86. Ķīlas līgumā norādīts, ka nekustamais īpašums atbild par aizdevuma atmaksu, procentu, līgumsoda, zaudējumu un tiesas izdevumu atlīdzināšanu. Ķīlas līgumā norādītā nekustamā īpašuma vērtība ir EUR 34 860,36 jeb Ls 24 500, bet nekustamā īpašuma izsolē tas ir pārdots par Ls 10 110, t.i, par vairāk kā 140% lētāk nekā bija noteikts noslēdzot sākotnējās līgumiskās attiecības starp pusēm. Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka par minēto summu starpību būtu vainojama atbildētāja.

Pēc izsoles prasītājs par pārdoto dzīvokli no tiesu izpildītāja saņēma Ls 8343,69. No ķīlas priekšmeta realizācijas saņemtie naudas līdzekļi tika ieskaitīti sekojoši Ls 7490,19 pamatsummas atmaksāšanai, Ls 651,50 procentu samaksai, Ls 200 tiesāšanās izdevumiem, Ls 2 sprieduma izpildes izdevumiem. Saņemtā naudas summa par nekustamā īpašuma pārdošanu izsolē nebija pietiekama visu atbildētājas saistību dzēšanai.

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2010.gada 26.februāra lēmuma pieņemšana lietā Nr.3-12/1306/10 ir notikusi bezstrīdus kārtībā, nevērtējot prasību pēc būtības, tā izpilde ir notikusi daļēji, tādējādi ir atlikusi neapmaksāta pamatparāda daļa – Ls 17 519,83 apmērā, kas piedzenama no atbildētājas par labu prasītājam.

Prasītājs vērsies pret atbildētāju ar prasības pieteikumu par nepiedzīto summu piedziņu un par sekojošā laika posmā aprēķināto likumisko procentu piedziņu.

Pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2010.gada 26.februāra lēmuma pieņemšana lietā Nr.3-12/1306/10 un izpildes, minētais nekustamais īpašums ir pārdots, tā iegādei aizdotā summa vairs nav tikusi lietota, līdz ar to nav pamata likumisko lietošanas procentu aprēķinam. No prasības formulējuma izriet, ka tajā lūgta likumisko kavējuma procentu piedziņa.

Lietā nav atzīstams par pierādītu, ka atbildētāja būtu vainojama pie tā, ka ieķīlātais nekustamais īpašums tika pārdots izsolē par vairāk kā 140% mazāku cenu nekā bija novērtēts to ieķīlājot.

Izpildot Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2010.gada 26.februāra lēmumu Nr.3-12/1306/10, ir piedzīti lietošanas procenti par iepriekšējo laika posmu, daļēji piedzīta parāda pamatsumma. Līdz ar to likumiskie procenti par atlikušo parāda summu ir aprēķināmi par laiku pēc Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2010.gada 26.februāra lēmuma Nr.3-12/1306/10, t.i., no2010.gada 26.februāra līdz prasībā norādītajam laikam – 2013.gada 27.jūnijam 3503,97 Ls, aprēķinot tos 6% no parāda pamatsummas gadā.

Saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu, procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā; ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir seši no simta gadā. Saskaņā ar Civillikuma 1508.pantu, saudzīgākam tiesiska darījuma iztulkojumam dodama priekšroka pret citiem un uz tā pamata priekšroka ir tam, kurš vismazāk saista parādnieku.

Saskaņā ar Civillikuma 1592.pantu, neviens līgums, kas veicina kaut ko pretlikumīgu, netikumīgu vai negodīgu, nesaista.

Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu, /pers. B/ kā patērētājam ir noteikti vairāki līgumsodi, kam ir pārāk sodošs raksturs, - aizdevuma līguma vispārējo noteikumu 71.punktā noteikts neproporcionāli liels līgumsods par maksājuma termiņa kavējumu 0,5% pirmās piecas dienas, bet pēc tam 3% par katru nākamo nākošo maksājuma nokavējuma dienu no neatmaksātās summas– kas uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu. Vienai līgumslēdzējai pusei - patērētājam ir noteikti

vairāki iespējamie līgumsodi, bet otrai līgumslēdzējai pusei- aizdevējam nav līgumā noteikta līdzvērtīga atbildības pakāpe. Aizdevuma līgums un ķīlas līgums ir sastādīti standartveidā. Lietā nav atzīstams par pierādītu, ka procentu un līgumsoda apmērs, kā arī atmaksājamo aizdevuma pamatsummu un procentu samērs būtu iepriekš apspriests ar patērētāju, līdz ar to, saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5.panta otro daļu, 6.panta trešo daļu, piekto daļu, sesto daļu, neapspriestie līgumsoda nosacījumi minētajā līgumā nav atzīstami par atbilstošiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma patērētāja kreditēšanas noteikumiem, nostāda patērētāju neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām, līgumā pārkāpts pušu tiesiskās vienlīdzības princips.

LR Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2008.gada 14.maija spriedumā Nr. SKC-212 izteikts viedoklis, ka līgumsodam ir sodīšanas un zaudējumu atlīdzināšanas funkcija; gadījumos, kad no lietas apstākļiem secināms, ka līgumsods pēc tā apmēra, salīdzinot ar iespējamiem pārkāpuma izraisītajiem zaudējumiem, veic galvenokārt sodīšanas funkciju, tā piemērošana vērtējama atbilstoši vispārējiem sodīšanas rakstura tiesisko līdzekļu piemērošanas principiem, tostarp soda samērīguma un taisnīguma principiem. Sakarā ar likuma tieša norādījuma neesamību jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civillikuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitā daļa nosaka, ka tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus. Saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu. Norādītā aizdevuma līguma noteikumi paredz neierobežotu līgumsoda apmēru, kas kopsummā var pārsniegt aizdevuma pamatsummu, un saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu, tie uzskatāmi par netaisnīgiem līguma noteikumiem, jo uzliek patērētājam, kurš neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu.

Aizdevējs, noslēdzot līgumu un nosakot līgumsodu, nav ievērojis Civillikuma 1.panta noteikumus, ka tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības. Līdz ar to ir pārkāpti Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta noteikumi un atbildētājai ir piedāvāti netaisnīgi līguma noteikumi, kas ir pretrunā ar 5.panta otrās daļas 5.punktu - patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām; kā arī 6.panta trešās daļas 4.punktu - uzliek patērētājai, kas neizpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu. Šāda iedzīvošanās uz aizņēmējas rēķina nav savienojama ar labu tikumu un ar labas ticības principu. Atbilstoši Civillikuma 1716.pantam, līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņa šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi. No pielīgto līgumsodu veidiem un apmēra, izriet, ka atbildētāja nevar būt atbilstoši likumam uzņēmusies ciest šādu pametumu, un tas ir nesamērīgs ar patērētāja kreditēšanas aizdevuma līguma mērķi un līgumsoda funkciju – disciplinēt saistības izpildi, bet nevis pārmērīgi sodīt aizņēmēju. Ņemot vērā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.pantu, līgumsods atzīstams par patērētāja tiesības pārkāpjošu, nesamērīgi lielu. Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta astotajā daļā paredzētas sekas, kas iestājas, ja tiek konstatēti netaisnīgi līguma nosacījumi, - ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti netaisnīgie noteikumi. Tādējādi, atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma noteikumiem, aizdevuma līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav atbilstoši likumam no līguma noslēgšanas brīža un nav saistoši atbildētājai. Līdz ar to prasība daļā par līgumsoda piedziņu no atbildētājas ir noraidāma kā nepamatota.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. No atbildētājas prasītāja labā piedzenami tiesāšanās izdevumi par valsts nodevu Ls 510,70, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 3,30 un sludinājuma teksta publicēšana oficiālajā izdevumā ,,Latvijas Vēstnesis" Ls 11, kopā Ls 525.

No /pers. B/ valsts ienākumos piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi tajā daļā, kuru nesedz prasītāja iemaksātā summa Ls 8,50-Ls3,30=Ls 5,20.

Prasītājam nosakāmas tiesības saņemt no atbildētājas 6 % gadā no piespriestās pamatparāda Ls 17 519,83 summas par laiku no sprieduma spēkā stāšanās un nodošanas izpildei līdz sprieduma izpildes (izsoles) dienai.

Civilprocesa likuma 204^1.pants nosaka, ka taisot spriedumu par naudas summas piedziņu un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei ne vairāk kā desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Līdz ar to atbildētājai nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš desmit dienas par naudas summu un tiesāšanās izdevumu piedziņu, sākot no sprieduma spēkā stāšanās.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.pantu, 97.pantu, 41.panta pirmo daļu, 193.pantu, 194.pantu, 195.pantu, $204.^1$pantu, tiesa,

nosprieda:

akciju sabiedrības ,,PrivatBank", reģ.Nr. /reģistrācijas numurs/, prasību pret /pers. B/, personas kods /personas kods/, daļā par pamatparāda piedziņu un tiesībām saņemt likumiskos procentus - apmierināt, daļā par likumisko procentu piedziņu – apmierināt daļēji, daļā par līgumsoda piedziņu – noraidīt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, akciju sabiedrības ,,PrivatBank", reģ.Nr. /reģistrācijas numurs/, labā neatmaksāto aizdevuma summu Ls 17 519,83 (septiņpadsmit tūkstošus pieci simti deviņpadsmit latus 83 santīmus), likumiskos procentus par laiku no 2010.gada 26.februāra līdz prasībā norādītajam laikam – 2013.gada 27.jūnijam 3503,97 Ls (trīs tūkstoši pieci simti trīs latus 97 santīmus), tiesas izdevumus Ls 525 (pieci simti divdesmit piecus latus).

Noteikt akciju sabiedrībai ,,PrivatBank", reģ.Nr. /reģistrācijas numurs/, tiesības saņemt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, 6% gadā no pamatparāda summas Ls 17 519,83 (septiņpadsmit tūkstoši pieci simti deviņpadsmit lati 83 santīmi) par laiku no

sprieduma spēkā stāšanās un nodošanas izpildei līdz sprieduma izpildes (izsoles) dienai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos Ls 5,20 (piecus latus 20 santīmus) ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus.

/pers. B/ sprieduma labprātīgas izpildes termiņu desmit dienas par naudas summu un tiesāšanās izdevumu piedziņu, sākot no sprieduma spēkā stāšanās.

Spriedumu var pārsūdzēt divdesmit dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā pēc pilna spriedums sastādīšanas dienas 2013.gada 23.septembra, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Tiesnese G.Viļumsone